

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж 146/2014
Рев2 653/2014
10.09.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца У. н. о. А.Д.О. из Б., Ул. Милутина Миланковића бр. 134г..., адвокати из Б., против туженог Љ.М. из У., Ул. ..., чији је пуномоћник Д.П., адвокат из У., ради поништаја одлуке, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Крагујевцу Р1 50/14 од 15.04.2014. године и о ревизији тужиоца изјављеној против решења Вишег суда у Ужицу Гж 688/2013 од 05.09.2013. године, у седници одржаној 10.09.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ решење Апелационог суда у Крагујевцу Р1 50/14 од 15.04.2014. године.

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против решења Вишег суда у Ужицу Гж 688/2013 од 05.09.2013. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ решења Вишег суда у Ужицу Гж 688/2013 од 05.09.2013. године и Основног суда у Ужицу П1 340/13 од 19.06.2013. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Основни суд у Ужицу се решењем П1 340/13 од 19.06.2013. године, огласио апсолутно ненадлежним за поступање по тужби тужиоца У. н. о. А.Д.О. из Б. против туженог Љ.М. из У. и тужбу је одбацио.

Решењем Вишег суда у Ужицу Гж 688/2013 од 05.09.2013. године, жалба тужиоца је одбијена као неоснована и првостепено решење потврђено.

Против правноснажног решења донесеног у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, применом члана 404. ЗПП.

Решењем Р1 50/14 од 15.04.2014. године, Апелациони суд у Крагујевцу није предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној.

Тужилац је против решења другостепеног суда изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о жалби тужиоца, на основу члана 404. став 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13-УС и 74/13-УС), Врховни касациони суд је применом члана 386. у вези са чланом 402. ЗПП испитао побијано решење, па је нашао да је жалба основана.

У поступку доношења ожалбеног решења није учињена битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9. ЗПП, на које се у поступку по жалби пази по службеној дужности.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП, прописано је да се посебна ревизија може изјавити због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако је по оцени апелационог суда, односно Врховног касационог суда, потребно размотрити правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права.

Посебна ревизија, предвиђена чланом 404. став 1. ЗПП, омогућује странкама да изјаве овај правни лек због погрешне примене материјалног права у ситуацији када се одлука не би могла побијати ревизијом, али само ако су испуњени услови предвиђени овом одредбом, односно да постоји потреба да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана или да постоји потреба уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

Апелациони суд у Крагујевцу је нашао да нису испуњени услови из наведене законске одредбе, јер је тужилац уместо посебне могао да поднесе редовну ревизију у смислу члана 403. у вези са чланом 420. ЗПП, као и да није формулисао питање од општег интереса или у интересу равноправности грађана, није навео потребу новог тумачења права у парницама за поништај одлука Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, нити је указао на противречне судске одлуке у истој правној ситуацији.

Врховни касациони суд је нашао да је побијано решење донето уз погрешну примену члана 404. ЗПП, с обзиром на предмет спора и наводе посебне ревизије. Наиме, како је предмет спора у овој правној ствари поништај решења Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, број 116-02-143/2011 од 22.03.2012. године, које је донела арбитар М.Р. у поступку арбитраже поводом злостављања на раду запосленог Љ.М. из У. код послодавца У. н.о. А.Д.О. из Б., то Врховни касациони суд налази да је о ревизији тужиоца потребно одлучити, као изузетно дозвољеној, ради тумачења одредаба Закона о

мирном решавању радних спорова у вези са Законом о арбитражи у погледу поништаја арбитражне одлуке.

На основу изнетог, применом члана 387. став 1. тачка б. у вези са чланом 402. ЗПП, одлучено је као у ставу првом и другом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијано решење, применом члана 408. у вези са чланом 420. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, јер је суд одбио да одлучује о захтеву за који је надлежан.

Према утврђеним чињеницама, тужилац У. н.о. А.Д.О. из Б. је 17.04.2012. године поднео тужбу Основном суду у Ужицу против туженог Ј.М. из У., ради поништаја арбитражне одлуке: решења Републичке агенције за мирно решавање радних спорова број 116-02-143/2011 од 22.03.2012. године, којим је усвојен као основан предлог запосленог Ј.М. и утврђено да је било злостављања на раду према њему од стране послодавца У. н. о. А.Д.О, на начин ближе описан у решењу. Према образложењу решења, Републичкој агенцији за мирно решавање радних спорова се 21.11.2011. године обратио запослени Ј.М. са предлогом за покретање поступка за мирно решавање радног спора због злостављања на раду код послодавца У. н.о. А.Д.О. Послодавац је изразио сагласност и прихватио мирно решавање овог спора посредством арбитра Агенције. Како су странке избор арбитра препустиле Агенцији, директор Агенције је решењем од 06.12.2011. године одредио М.Р., уписану у Именик миритеља и арбитра, за арбитра у овом поступку. Арбитар М.Р. је спровела поступак и 22.03.2012. године донела спорно решење, које је постало правоснажно даном достављања странама у спору.

Полазећи од наведених чињеница, нижестепени судови су закључили да поништај одлуке Републичке агенције за мирно решавање радних спорова не спада у судску надлежност, зато што је Агенција посебна организација која решава колективне и индивидуалне радне спорове према Закону о мирном решавању радних спорова. Стога, када Агенција донесе правоснажно решење о предмету спора, не може се то решење преиспитивати у парници из радног односа, а за заснивање надлежности суда не може се применити Закон о арбитражи, јер спорно решење нема карактер одлуке арбитражног суда у смислу тог закона.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

Према члану 1. став 1. Закона о мирном решавању радних спорова („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 104/09), овим законом уређују се начин и поступак мирног решавања колективних и индивидуалних радних спорова, избор, права и обавезе миритеља и арбитра и друга питања од значаја за мирно решавање радних спорова. Чланом 4. став 2. је прописано да арбитража, у смислу овог закона, јесте поступак у коме арбитар одлучује о предмету

индивидуалног спора. Чланом 7. прописано је да се образује Републичка агенција за мирно решавање радних спорова као посебна организација. Према члану 30. став 1. тачка 3. индивидуални спор може да се решава пред арбитром, у складу са овим законом, ако је предмет спора дискриминација и злостављање на раду. Одредбама од члана 31. до 37. прописан је поступак пред арбитром, поред осталог, чланом 36. став 2. да је решење које доноси арбитар правоснажно и извршно даном достављања странама у спору.

Према члану 1. Закона о арбитражи („Службени гласник РС“ бр. 46/06), овим законом уређује се арбитражно решавање спорова (арбитража) без страног елемента (унутрашња арбитража) и спорова са страним елементом (међународна арбитража). Чланом 7. је прописано да државни суд може, у вези арбитраже, да предузима само оне радње које су изричито одређене овим законом. Глава VIII Закона о арбитражи се односи на поништај арбитражне одлуке (члан 57. до 63), па је чланом 57. прописано да се тужба за поништај може поднети само против домаће арбитражне одлуке, а домаћа арбитражна одлука је одлука која је донета у унутрашњој или међународној арбитражи у Републици, затим чланом 58. су прописани разлози за поништај арбитражне одлуке, а чланом 62. да странке не могу унапред да се одрекну права на тужбу за поништај арбитражне одлуке.

С обзиром на цитиране законске одредбе, погрешан је став нижестепених судова да је искључена судска контрола арбитражне одлуке која је донета у поступку пред арбитром код Републичке агенције за мирно решавање радних спорова на основу Закона о мирном решавању радних спорова. Наиме, арбитражно решавање спорова се заснива на споразуму странака, међутим, странке арбитражног поступка имају право на правно средство против арбитражне одлуке у обиму и на начин утврђен законом. У смислу Закона о арбитражи, кад је у питању домаћа арбитражна одлука, то правно средство је тужба за поништај арбитражне одлуке пред државним судом, а с обзиром на члан 7. тог закона, суд спроводи накнадну и ограничену контролу арбитражне одлуке, јер се поступак судске контроле покреће тужбом за поништај правоснажне домаће арбитражне одлуке у року прописаном законом, из разлога прописаних законом, односно на начин уређен наведеним законом.

Закон о мирном решавању радних спорова не садржи одредбе о правној заштити поводом арбитражне одлуке донете пред Републичком агенцијом за мирно решавање радних спорова, већ само чланом 36. став 2. прописује да је решење правоснажно и извршно даном достављања странама у спору. По становишту Врховног касационог суда из наведене одредбе члана 36. став 2. произлази да нема двостепеног одлучивања у арбитражном поступку пред Агенцијом, међутим, то не значи да је искључено право на судску заштиту. Наиме, право на правно средство против одлуке којом се одлучује о праву, обавези или на закону заснованом интересу је уставно право загарантовано чланом 36. Устава РС, а ставом да се не може тражити судска заштита поводом арбитражне одлуке Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, странкама из тог поступка се неосновано ускрађује то право.

У конкретном случају парничне странке, тужилац У. н. о., као послодавац и тужени Ј.М., као запослени, били су учесници арбитражног поступка пред арбитром при Републичкој агенцији за мирно решавање радних спорова, који је спроведен на основу Закона о мирном решавању радних спорова и у коме је донета арбитражна одлука - решење број 116-02-143/2011 од 22.03.2012. године. Тужба коју је поднео тужилац у овој парници је тужба за поништај арбитражне одлуке (тако је и насловљена), а предмет тужбеног захтева је поништај наведеног решења, па су судови били дужни да расправљају о постављеном тужбеном захтеву аналогном применом одредаба члана 57. до 63. Закона о арбитражи, посебно водећи рачуна да су разлози за поништај прописани чланом 58. тог закона. Како су нижестепени судови погрешно закључили да преиспитивање арбитражне одлуке Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, не спада у судску надлежност, учињена је битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, која увек постоји ако је суд одбио да одлучује о захтеву за који је надлежан, због чега су нижестепене одлуке укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће одлучити о захтеву тужиоца тако што ће имати у виду примедбе на које је указано овим решењем.

На основу изнетог, применом члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**